

Žemės ūkio mokslų kryptių grupių trumpa apžvalga

Ivadas

Ši apžvalga skirta Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupei. Šių trumpųjų apžvalgų tikslas yra valstybinėms institucijoms suteikti informacijos apie įvairias studijų kryptių grupes, priimant su švietimo planavimu susijusius sprendimus. Apžvalgose pateikiama į atitinkamai studijų kryptių grupei priklausančias studijų programas stojančiųjų, studijuojančiųjų ir studijas baigusiujų situacija.

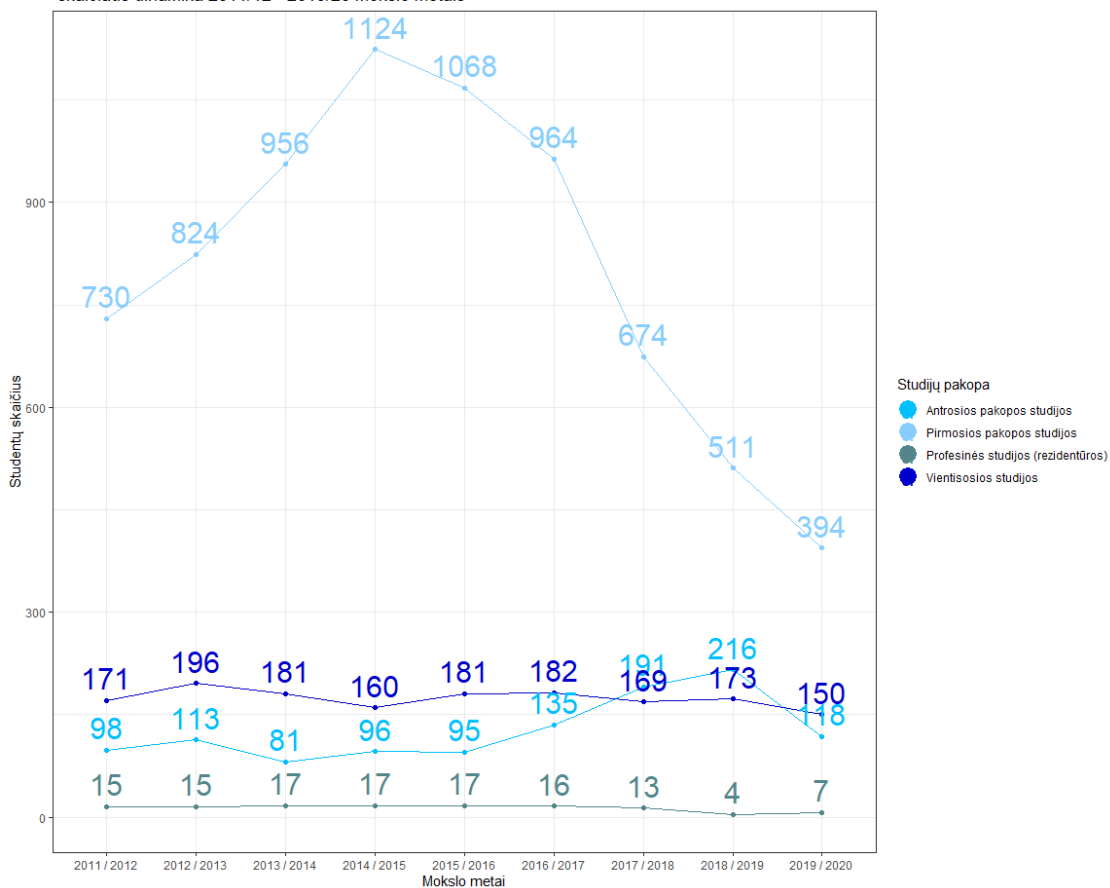
Pirmoje apžvalgos dalyje pateikiama informacija apie priimtų studentų skaičiaus pokytis į žemės ūkio mokslus studijų kryptių grupę skaičių. Antrajame skyriuje apžvelgiamas studijų populiarumas ir pasirengimas šios srities studijoms. Trečiajame skyriuje galima rasti informaciją apie absolventų padėtį darbo rinkoje. Ketvirtajame - absolventų profesijas. Apžvalgos pabaigoje pateikiamas palyginimas su kitomis studijų kryptių grupėmis.

Dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus, mažėjo ir stojančiųjų į žemės ūkio mokslų skaičius (-46%). Lietuvos studentų nuo 2011/12 mokslo metų iki 2019/20 mokslo sumažėjo -61019 (-44%). Studentų pokytis yra netolygus tarp aukštųjų mokyklų ir tarp skirtingų studijų programų.

Studentų skaičiaus pokytis

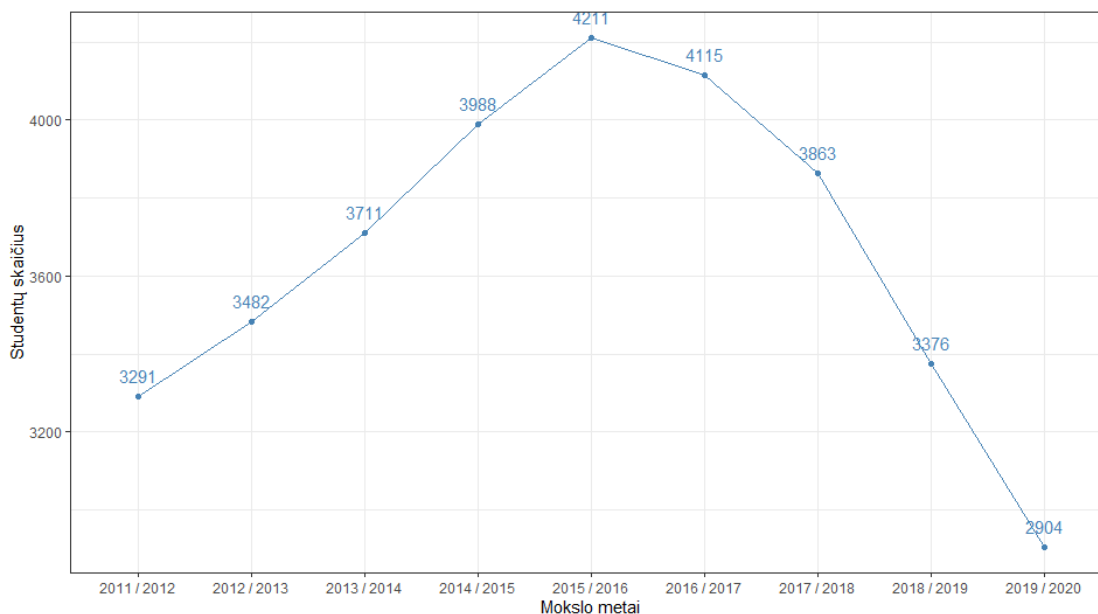
Į pirmosios pakopos studijas Žemės ūkio mokslų universitetuose 2011/12 ir 2019/20 metais įstojo atitinkamai 243 ir 157 (-35%) žmonės. Kolegijose - atitinkamai 487 ir 237 (-51%) žmonės (1 pav.).

1 pav. Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupėje priimtų studentų skaičiaus skaičiaus dinamika 2011/12 - 2019/20 mokslo metais

Bendras visų pakopų žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupės studentų skaičius pasikeitė nuo 3291 (2011/12 m. m.) iki (2904) (2019/20 m. m.) arba -12%. Bendras studentų skaičius (visų kursų kolegijos ir universitetinių studijų) pirmosios pakopos nuo 2011/12 metų 2295 iki 2019/20 pasikeitė iki 1670 (-27%) studentų (2 pav.).

2 pav. Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupėje studijuojančių studentų skaičiaus skaičiaus dinamika 2011/12 - 2019/20 mokslo metais

Analizuojamu laikotarpiu universitetuose žemės ūkio mokslų pirmosios ir antrosios pakopos studentų skaičius didėjo: 92 (4%). Kolegijose studentų skaičius mažėjo: -479 (-39%). Studentų skaičius universitetuose buvo didesnis nei kolegijose. Žemės ūkio mokslai studijų kryptių grupės studentų skaičius antroje studijų pakopoje augo. Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupių studentų 2011/12 mokslo metais buvo 158, o 2019/20 mokslo metais šis skaičius siekė - 362 (studentų skaičiaus pokytis yra lygus 129%). Pirmosios ir antrosios pakopos studentų skaičiaus santykis analizuojamu periodu didėjo (2011/12 santykis buvo 7%, 2019/20 buvo — (22%).

Universitetines žemės ūkio mokslų studijas vidutiniškai pabaigia 59% įstojusiųjų, o kolegijas baigia 62% (1 lentelė). Palyginimui, pagal EBPO (OECD, 2019 ¹) šis rodiklis visoms studijų kryptimis siekia 39% (EBPO šalyse), o Lietuvoje — 61% (kolegijų ir universitetų bakalauro studentų).

1 lentelė. Universitetines studijas baigusių** asmenų dalis nuo 2011/12-2014/15 mokslo metais įstojusiųjų studentų

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiųjų asmenų skaičius	Baigusiųjų dalis*, proc.
2011	243	2015	142	58
2012	284	2016	174	61
2013	432	2017	227	53
2014	593	2018	369	62

¹ OECD (2019), Education at a Glance 2019: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance_19991487

* *Baigusiųjų asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiųjų studijas asmenų.*

** *Daroma prielaida, jog asmuo universitetines studijas baigia per 4 metus.*

*2 lentelė. Kolegines studijas baigusių** asmenų dalis nuo 2011/12-2014/15 mokslo metais įstojusiųjų studentų*

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiųjų asmenų skaičius	Baigusiųjų dalis*, proc.
2011	487	2014	342	70
2012	540	2015	351	65
2013	524	2016	314	60
2014	531	2017	318	60
2015	528	2018	288	55

* *Baigusiųjų asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiųjų studijas asmenų.*

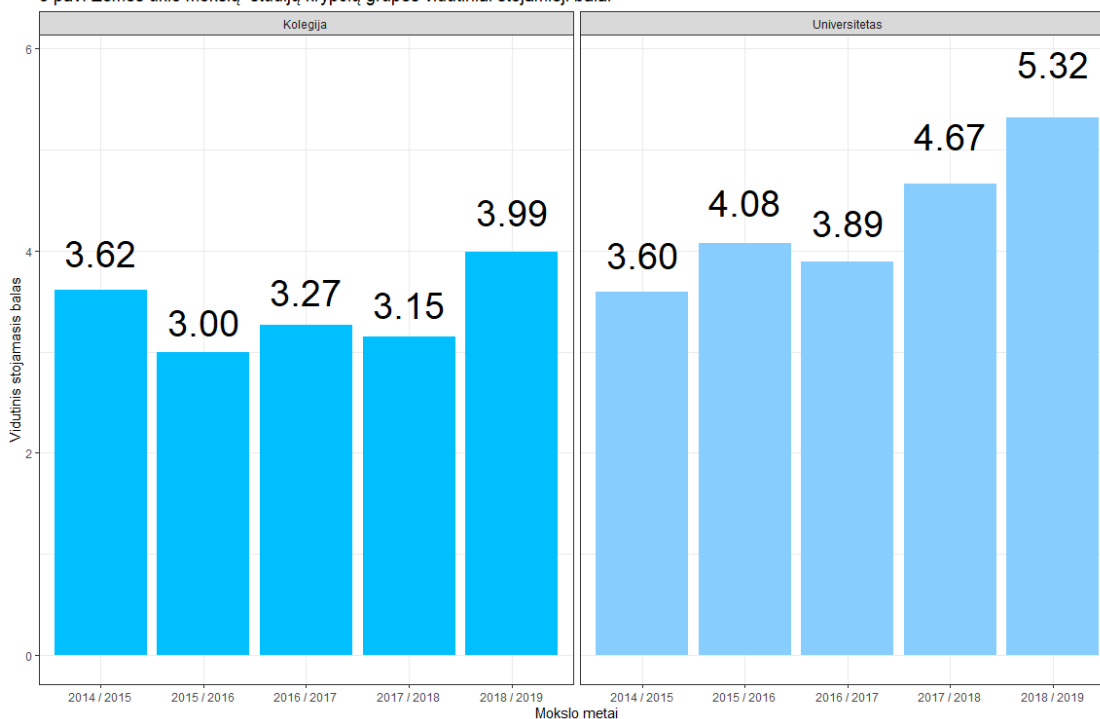
** *Daroma prielaida, jog asmuo kolegines studijas baigia per 3 metus*

Žemės ūkio mokslų studijų krypčių grupėje studijų programų (universitetuose ir kolegijose) skaičius nuo 2011/12 mokslo metų didėjo. 2011/12 mokslo metais buvo 31, o 2019/19 - 37. Tarp universitetų daugiausia studijų programų turi Lietuvos sveikatos mokslų universitetas - 15 (Bendrai universitetinių programų yra 29) studijų programas. Šio studijų kryčių grupės kolegines programas vykdo Kauno kolegija, Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija, Marijampolės kolegija, Vilniaus kolegija — 2, 2, 2, 2 (Iš viso koleginių studijų programų yra 8).

Pasirengimas studijoms

Stojimo į aukštąsias mokyklas dinamika gali indikuoti keletą dalykų: kiek šios studijos yra populiarios tarp abiturientų vertinant ateities perspektyvas, besikeičiantį valstybės finansavimą ar stojančiųjų abiturientų gebėjimus bei motyvaciją. Žemės ūkio mokslai studijų krypčių grupės vidutinis stojimo balas į žemės ūkio mokslų universitetines I pakopos ir vientisąsias studijas pirmu pageidavimu 2014/15 mokslo metais buvo 3,6, o 2018/19 buvo 5,32 (didėjo 1,7). Stojančiųjų į kolegines Žemės ūkio mokslai studijų krypčių grupės studijas, balas pakito nuo 2014/15 3,62 iki 3,6 (didėjo 0,4 balo).

3 pav. Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupės vidutiniai stojamieji balai

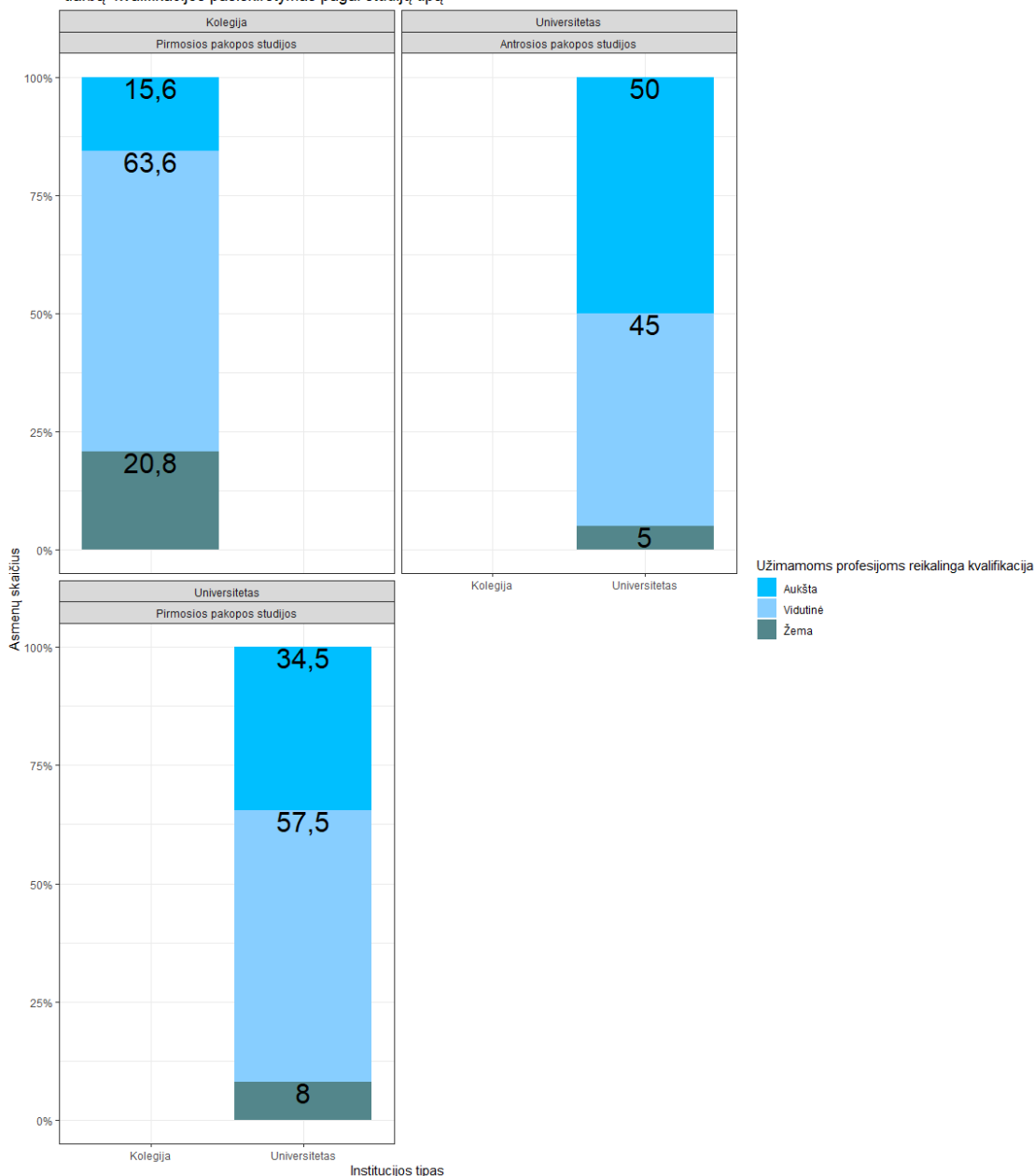

Absolventų padėtis darbo rinkoje

Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupės 2017/18 mokslo metų absolventų baigė ir per 12 mėn nuo jų baigimo įsidarbino 144 (63%) universitetų, 207 (64%) kolegijų absolventai. Baigusiųjų antrosios pakopos studijas įsidarbino — 59 (78%) absolventai. Vidutinės absolventų pajamos po 12 mėn. po studijų baigimo siekia: universitetinių studijų absolventų — 725 eurų, koleginių studijų absolventų — 704 eurų ir antrosios pakopos - 1094 eurų.

Siekiant įvertinti absolventų įsidarbinimą svarbu įvertinti į kokios kvalifikacijos (aukštos, vidutinės, žemos) profesijas analizuojamos studijų kryptių grupės absolventai įsidarbina (profesijų kvalifikacijos apibrėžimai pateikiami metodikos dalyje). 2017 metų universitetų absolventai dažniau dirbo aukštos kvalifikacijos darbuose nei kolegijų absolventai (4 pav.).

4 pav. Žemės ūkio mokslų studijų kryptių grupės absolventų, dirbančių samdomą darbą kvalifikacijos pasiskirstymas pagal studijų tipą

Dažniausios absolventų profesijos

Žemės ir miškų ūkio bei žuvininkystės specialistai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų kryptių grupės I pakopos absolventai. Jų vidutinės pajamos šioje profesijoje — 1039 eurų. Kitas profesijas dirbančių absolventų vidutinės pajamos pateikiamos 3 lentelėje.

Parduotuvių pardavėjai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų kryptių grupės kolegijų absolventai. Jų vidutinės pajamos toje profesijoje — 520 eurų.

3 lentelė. Žemės ūkio mokslai 2017 metų universitetų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrupius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrupis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, eur
Žemės ir miškų ūkio bei žuvininkystės specialistai	17	1039
Parduotuvių pardavėjai	11	506
Jaunesnieji miškų ūkio specialistai	9	878
Gyvosios gamtos mokslų technikai (išskyrus medicinos ir patologijos laboratorijų technikus)	8	738
Reklamos ir rinkodaros specialistai	7	670

4 lentelė. Žemės ūkio mokslai 2017 metų kolegijų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrupius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrupis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, eur
Parduotuvių pardavėjai	19	520
Krovikai	8	617
Kitur nepriskirti nekvalifikuoti apdirbimo pramonės darbininkai	7	860
Kepėjai ir konditeriai	5	389
Kitur nepriskirti apsaugos darbuotojai	5	1007

Dirbančiųjų absolventų dalis pagal studijų kryptių grupes

Šiame poskyryje pateikiami visų studijų kryptių absolventų įsidarbinimo rodikliai (5 lentelė). Lentelėje pateikiama pirmosios pakopos absolventų situacija darbo rinkoje pagal studijų kryptių grupę ir baigtos institucijos tipą. Rangas pateikia kryptių grupės ir institucijos tipo (eilės numerį pagal atitinkamo rodiklio reikšmę, kur 1 vieta nurodo didžiausią reikšmę, o 30 vieta - mažiausią). Rangas parodo, kiek galima geriau (arba blogiau) atitinkamos studijų kryptių grupių absolventams sekasi nei kitiems, vertinant pagal vidutines uždirbamas pajamas ir užimamų profesijų kvalifikaciją. Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančiųjų dalis - iš visų samdomą darbą dirbančiųjų asmenų, dalis kurie dirba aukštos kvalifikacijos darbuose.

5 lentelė. 2017 metų visų studijų kryptių grupių pirmos pakopos absolventų bendra padėtis darbo rinkoje 12 mėn. po studijų baigimo

Studijų kryptių grupė	Institucijos tipas	Vidutinės pajamos, eur	Vidutinių pajamų rangas	Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančiųjų dalis, proc.	Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančiųjų dalies rangas
Fiziniai mokslai	Kolegija	745	9	72	8
Fiziniai mokslai	Universitetas	798	6	71	9

Gyvybės mokslai	Universitetas	546	30	66	18
Humanitariniai mokslai	Kolegija	629	22	52	25
Humanitariniai mokslai	Universitetas	651	18	63	20
Informatikos mokslai	Kolegija	788	7	66	17
Informatikos mokslai	Universitetas	1004	1	92	1
Inžinerijos mokslai	Kolegija	822	5	39	27
Inžinerijos mokslai	Universitetas	901	2	71	10
Matematikos mokslai	Universitetas	845	3	81	2
Menai	Kolegija	567	27	53	24
Menai	Universitetas	636	20	76	5
Socialiniai mokslai	Kolegija	646	19	59	23
Socialiniai mokslai	Universitetas	729	10	71	11
Sportas	Universitetas	632	21	59	22
Sveikatos mokslai	Kolegija	565	28	70	13
Sveikatos mokslai	Universitetas	672	16	77	3
Technologijų mokslai	Kolegija	628	23	34	28
Technologijų mokslai	Universitetas	691	13	68	14
Teisė	Kolegija	619	25	31	29
Teisė	Universitetas	844	4	75	6
Ugdymo mokslai	Kolegija	627	24	76	4
Ugdymo mokslai	Universitetas	723	11	70	12
Verslo ir viešoji vadyba	Kolegija	674	15	48	26

Verslo ir viešojo vadyba	Universitetas	783	8	68	15
Veterinarijos mokslai	Kolegija	572	26	64	19
Žemės ūkio mokslai	Kolegija	687	14	17	30
Žemės ūkio mokslai	Universitetas	702	12	60	21

Metodika

Pateiktoje analizėje buvo naudojami šie duomenų šaltiniai:

- Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius.
- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (SODRA) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius.
- Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrojo priėmimo duomenys (LAMABPO) - duomenys apie aukštąsias mokyklas stojančiuosius asmenis.

Kvalifikacijų lygmenys:

- Aukštos kvalifikacijos profesijos darbuotojas – samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 0-3 pagrindinių grupių pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus (toliau – LPK) apimamoms profesijoms, išskirtoms pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.
- Vidutinės kvalifikacijos profesijų darbuotojas – samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 4-8 pagrindinėms Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupėms priskiriamose profesijose. Išskirti pagal LPK kvalifikacijos lygmenis, kuriose dažniausia pageidaujamas išsilavinimas yra pradinis arba vidurinis išsilavinimas.
- Žemos kvalifikacijos profesijos darbuotojas – samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 9 pagrindinei grupei pagal LPK apimamos profesijos pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.

Kiti apibrėžimai:

- Įgytą kvalifikaciją atitinkančias profesijas užimančių absolventų dalis - absolventai, kurie dirba 0-3 Lietuvos profesijų klasifikatoriuje grupėms priskiriamose profesijose.

Dėl 2017 metais pasikeitusios studijų krypčių grupių klasifikacijos šiose analizėse naudojami tokie naujų ir senų studijų krypčių grupių junginiai:

Šioje analizėje naudojama tokia studijų krypčių grupių klasifikacija:

6 lentelė. Naudojama klasifikacija

Studijų krypčių grupės (nuo 2017-01-01)	Studijų krypčių grupės (iki 2017-01-01)	Studijų kryptis (nuo 2017-01-01)	Studijų kryptis (iki 2017-01-01)
Technologijų mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Maisto studijos	Viešasis maitinimas
Veterinarijos mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Ikiklinikinė veterinarinė medicina	Veterinarija
Veterinarijos mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Veterinarinė medicina	Veterinarija
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Maisto studijos	Maisto studijos
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Miškininkystė	Miškininkystė
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkio mokslai	Agronomija
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkio mokslai	Gyvulininkystė
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkio mokslai	Žuvininkystė
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkis	Žemės ūkis
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkis ir veterinarija	Žemės ūkis ir veterinarija	Gyvulininkystė